

Metodika evidencie umeleckej činnosti

Pravidlá evidencie výstupov v CREUČ 2021 – divadelné umenie

Obsah

1. Divadelné umenie – špecifiká evidencie výstupov v CREUČ (k bodu 4. Spoločných pravidiel CREUČ 2021 – Metodiky evidencie umeleckej činnosti)	1
2. Divadelné umenie - v CREUČ neakceptované výstupy (k bodu 4. 2 Spoločných pravidiel CREUČ 2021 – Metodiky evidencie umeleckej činnosti)	4
3. Divadelné umenie - kategorizácia výstupov umeleckej činnosti (k bodu 5. Spoločných pravidiel CREUČ 2021 – Metodiky evidencie umeleckej činnosti)	5
3.1 Divadelné umenie - kritériá pre závažnosť	5
3.2 Divadelné umenie - kritériá pre rozsah	5
4. Divadelné umenie - renomované inštitúcie a podujatia (k bodu 6. Spoločných pravidiel CREUČ 2021 – Metodiky evidencie umeleckej činnosti)	5
5. Divadelné umenie a dokumentácia (k bodu 7. Spoločných pravidiel CREUČ 2019 – Metodiky evidencie umeleckej činnosti)	6

1. Divadelné umenie – špecifiká evidencie výstupov v CREUČ (k bodu 4. Spoločných pravidiel CREUČ 2021 – Metodiky evidencie umeleckej činnosti)

Pravidlá evidencie v CREUČ – divadelné umenie upresňujú niektoré pojmy, postupy a poskytujú doplňujúce informácie k spoločnej časti Metodiky evidencie pre vykazovacie obdobie 2021 pri evidencii výstupov v divadelnom umení.

Zásady evidencie umeleckej činnosti

1. Za profesionálne dielo (výkon) v divadelnom umení sa považuje také dielo (výkon), ktorého autorom je absolvent umeleckého študijného odboru, v ktorom dielo registruje alebo umelecká osobnosť, ktorá preukázateľne a opakovane pôsobí v profesionálnom prostredí v registrovanom druhu umenia. Meno autora je registrované v databázach odborných inštitúcií. Dielo je realizované profesionálnym umeleckým telesom, súborom alebo skupinou profesionálnych umelcov v profesionálnych inštitúciách a na podujatiach prezentujúcich primárne profesionálnu tvorbu v divadelnom umení.

2. Za umelecké dielo alebo umelecký výkon v divadelnom umení sa považuje primárne tvorba scénického projektu – inscenácie v žánroch dramatického umenia (činohra, bábkové divadlo, opera, muzikál, opereta, spevohra, balet, tanečné divadlo, performance, site specific a pod.)
3. V CREUČ sa v divadelnom umení evidujú záznamy podľa druhu umeleckého výstupu bližšie špecifikovaného v registračnom formulári pre divadelné umenie.
 - a) **v kategórii autorský výstup** - divadelné dielo, réžia, dramaturgia, scénografia/bábky, kostýmy, choreografia/ pohybová spolupráca, inscenovaný preklad, produkcia, dramatisácia, libreto, scénická hudba (autorská), svetelný dizajn
 - b) **v kategórii interpretačný výkon** - herecký výkon, dabing a umelecký prednes
4. **Autorský alebo interpretačný výkon** sa v divadelnom umení uznáva **iba v premiére**, teda pri prvom uvedení diela. **Opakovane iba v prípade, ak je výkon prezentovaný na divadelných festivaloch a prehliadkach.** Ak je autorský alebo interpretačný výkon v divadelnej inscenácii prezentovaný napr. na piatich festivaloch, samostatne sa zaeviduje každá účasť, a to nielen v roku premiéry, ale aj v nasledujúcich rokoch (pozn.: ak sa na tom istom festivale/prehliadke uvedie dielo napr. dvakrát, samostatne sa zaeviduje iba raz).
5. V divadelnom umení osobnosť autora môže, ale aj nemusí byť akceptovaná pri zaraďovaní jeho výkonu do kategórie závažnosti. Autor, ktorý nepôsobí v študijnom odbore divadelné umenie, jeho tvorba nie je evidovaná v odborných databázach (Divadelný ústav), ale vedie umelecké predmety súvisiace s divadelným umením v iných študijných odboroch a predkladá autorský alebo interpretačný výkon spĺňajúci kritériá profesionálneho umeleckého výkonu, musí dokumentovať svoju činnosť a odbornosť vložением dostatočných údajov do umelecko-pedagogickej charakteristiky autora (ďalej len „UPCH autora“). V prípade, že UPCH autora nepreukáže adekvátnu odbornosť pre druh vloženého výstupu, nebude tento výstup akceptovaný.
6. **Percentuálny podiel v oblasti divadelného umenia** je potrebné definovať v prípade spolupráce dvoch alebo viacerých umelcov pri rovnakom autorskom výstupe v jednom diele. Presná kvantifikácia závisí od posúdenia a dohody zúčastnených spoluautorov.
7. Percentuálny podiel v prípade evidencie interpretačného výkonu (herecký výkon, dabing, umelecký prednes) je vždy stopercentný.
8. **Herecký výkon** v postave divadelnej inscenácii musí byť špecifikovaný v časti formuláru „Ďalšie údaje“ ak túto informáciu neposkytuje priložená dokumentácia.
9. **Evidovanie autorských a interpretačných výkonov v divadelnom** umení realizovaných v rozhlase je možné iba v prípade, že ide o prezentáciu dramatickej tvorby (prípadne poézie) v tomto médiu. Jedná sa primárne o výstupy v kategórii dramatické dielo a herecký výkon. Takéto diela a výkony sú zaradené spravidla do kategórie menej závažných alebo ostatných výkonov.
10. **Umelecký prednes** môže byť akceptovaný iba ak ide o „podujatie“ (v terminológii CREUČ), ktoré je venované výlučne prezentácii poézie (prípadne v spojení s prezentáciou hudobného umenia). Z dokumentácie takéhoto výstupu musí byť zrejmé čo autor prezentoval, dokumentácia musí vypovedať o rozsahu výkonu a korešpondovať v tomto

smere s navrhovanou kategorizáciou. Ak dokumentácia neuvádza tieto údaje, výkon bude v procese verifikácie zaradený výlučne v nižšej kategórii, alebo nebude uznaný.

11. **Registrácia výkonov realizovaných autorom v tzv. neprofesionálnych telesách a súboroch** je možná len za určitých podmienok – teleso, súbor má tradíciu, informácie o súbore a jeho činnosti sú overiteľné na jeho internetovej stránke alebo sú evidované v odborných databázach (Divadelný ústav, Národné osvetové centrum a pod.). Takéto diela a výkony je možné zaraďovať iba do kategórie ostatných výkonov, vo výnimočných prípadoch do kategórie menej závažných výkonov.
12. **Dabing** ako umelecký výkon (či už réžia, preklad alebo samotný herecký výkon) sa zaraďuje vždy do kategórie ostatné umelecké diela a výkony. Pre výkon dabingu neplatí kritérium renomovanosti inštitúcie.
13. **Réžia /aj dabingu/** sa zaraďuje ako autorský výstup, s uvedením v poznámke, že ide o réžiu dabingu. Pri zaraďovaní do kategórií platí kritérium - ostatné umelecké diela a výkony.
14. V divadelnom umení sa kategória **dramaturgia** viaže priamo na dramatické dielo.
15. **Libreto** – možno považovať za autorský dramatický text prednostne v žánroch oratórium, opera, opereta, muzikál a eviduje sa v divadelnom umení. Dokladovanie textovej podoby diela sa nepožaduje. Podmienkou uznania výkonu je javisková (resp. adekvátne verejná) podoba umeleckého výstupu a jeho príslušná dokumentácia.
16. **Svetelný dizajn** je možné evidovať v kategórii autorského výstupu a iba v prípade, že súvisí s tvorbou divadelnej inscenácie. Takéto výstupy sú posudzované ad hoc, podľa miery dostupných informácií z doloženej dokumentácie.
17. V divadelnom umení je možné evidovať **multimediálne prvky použité v tvorbe divadelnej inscenácie**. Evidujú sa ako autorský výstup. Posudzovanie závisí od dostupnosti informácií o takomto výkone.
18. V divadelnom umení, v prípade že režisér je zároveň aj autorom dramatického diela, eviduje sa každý výkon samostatne. Obdobne to platí aj pre ostatné možné kombinácie výkonov (scénografia a kostým, réžia a herecký výkon, réžia a hudba a pod.). Divadelné umenie eviduje **scénografiu** len v rámci predstavenia.
19. **Inscenované čítanie** je verejná prezentácia vybraných častí alebo úplného dramatického textu. Má spravidla javiskovú podobu s naznačením dramatických situácií. Takéto výkony sa zaraďujú výlučne do kategórie ostatné diela a výkony.
20. **Autorské a interpretačné výkony v žánri rozprávka** sú zaradené spravidla v kategórii menej závažné alebo ostatné diela a výkony.
21. Autorské alebo interpretačné výkony doktorandov na umeleckých vysokých školách v školských dielach (teda pripravených so študentami umeleckých vysokých škôl) sú akceptované a spravidla zaradené v kategórii menej závažné alebo ostatné diela.
22. Výstup charakterizovaný ako **načítanie audioknihy** sa registruje ako interpretačný výkon – herecký výkon a zaraďuje sa výlučne v kategórii ostatné umelecké diela a výkony.
23. V prípade posudzovaných výkonov, ktoré sú doložené dokumentáciu potvrdzujúcou, že sa výkon uskutočnil ale nie je z dokumentácie možné posúdiť dostatočne rozsah a charakter výkonu, mieru zástoja autora, bude výkon neakceptovaný alebo preradený do najnižších kategórií hodnotenia.

24. Vydanie alebo zverejnenie divadelného diela alebo divadelného interpretačného výkonu formou zvukového záznamu alebo audiovizuálneho záznamu.
25. Autorské a interpretačné výkony v divadelných dielach, ktoré vznikajú v inštitúciách nevenujúcich sa prednostne divadelnej tvorbe (napr. kultúrne domy) a takéto diela nemajú v odbornej verejnosti širšiu odozvu, sú zaradované spravidla do kategórie menej závažných alebo ostatných diel.

2. Divadelné umenie - v CREUČ neakceptované výstupy (k bodu 4. 2 Spoločných pravidiel CREUČ 2021 – Metodiky evidencie umeleckej činnosti)

V divadelnom umení **nie sú predmetom evidencie v CREUČ a nebudú akceptované:**

1. výstupy, ktoré priamo nesúvisia s umeleckou tvorbou v divadelnom umení;
2. výstupy, ktoré nemajú pripojenú požadovanú sprievodnú dokumentáciu alebo sprievodná dokumentácia je nedostatočná na posúdenie diela;
3. autorské a interpretačné výkony v inscenáciách v rámci tzv. hostovania inscenácií v iných divadlách alebo na podujatiach;
4. výstupy typu - autorské alebo interpretačné výkony v podobe prezentácie záznamu divadelnej inscenácie v televízii sa nepovažujú za prvé uvedenie diela;
5. texty piesní použité v divadelnom diele nie je možné považovať za dramatické dielo;
6. autorské a interpretačné výkony spojené s prípravou, realizáciou alebo účinkovaním v rámci príležitostných, prezentačných, spoločensko-kultúrnych podujatí, koncertov, osláv, prehliadok, súťaží, vystúpení, talk show a pod.;
7. umelecký prednes pri spoločenských a príležitostných akciách (napr.: MDŽ, Deň matiek, vernisáž výstavy a pod.);
8. výstupy v rozhlase, ktoré nesúvisia s dramatickou tvorbou - týka sa to najmä publicistických, vzdelávacích, náučných žánrov, v ktorých prevažuje informačná funkcia bez výraznejšieho umeleckého prístupu;
9. do kategórie dramaturgia nepatria dramaturgie festivalov, prehliadok a pod.;
10. autorské alebo interpretačné výkony realizované v renomovaných inštitúciách, ktoré však nie sú súčasťou produkcie (dramaturgického plánu) danej inštitúcie, nebudú považované za výkony v renomovaných inštitúciách (napr. agentúrne predstavenia odohraté v renomovanej inštitúcii);
11. autorské výkony realizované so skupinou interpretov, ktorí nespĺňajú kritériá *podľa bodu 1, časti 1. Divadelné umenie – špecifiká evidencie umeleckej činnosti v CREUČ 2021*, (teda neprofesionálni interpreti, napríklad študenti vysokých škôl) nebudú v divadelnom umení akceptované;
12. moderovanie v médiách, prípadne moderovanie spoločenských akcií a tzv. sprievodné slovo, nie je predmetom evidencie v CREUČ;
13. samostatné multimediálne produkcie nepatria do kategórie divadelné umenie;

14. autorské a interpretačné výkony v divadelných dielach, ktoré sú súčasťou programu príležitostných podujatí (napr. krst knihy, Noc múzeí a galérií, zábavný program RTVS);
15. vytvorenie výtvarného konceptu k divadelnému predstaveniu (ale napr. réžiu tohto divadelného predstavenia je možné evidovať v divadelnom umení).

3. Divadelné umenie - kategorizácia výstupov umeleckej činnosti (k bodu 5. Spoločných pravidiel CREUČ 2021 – Metodiky evidencie umeleckej činnosti)

3.1 Divadelné umenie - kritériá pre závažnosť

Do kategórie závažných umeleckých diel a výkonov je možné navrhnúť autorské a interpretačné výkony, ktoré spravidla spĺňajú nasledujúce požiadavky:

Autorský alebo interpretačný výkon na domácich alebo zahraničných scénach je väčšieho rozsahu, je uvedený v renomovanej inštitúcii, alebo na renomovanom podujatí. Ide o autorské alebo interpretačné výkony podieľajúce sa na prvom uvedení diela (napr. nového dramatického diela, pôvodnej dramatisácie, prvého uvedenie titulu na slovenských javiskách a pod.) alebo vykazuje znaky nového originálneho prístupu k spracovaniu témy. Na jeho tvorbe sa podieľa tím renomovaných autorov a interpretov, dielo alebo autorský výkon resp. interpretačný výkon je ocenený alebo reflektovaný ohlasmi alebo recenziami v odborných médiách.

3.2 Divadelné umenie - kritériá pre rozsah

Pre divadelné umenie platí, že do kategórie umeleckého výkonu väčšieho rozsahu je možné zaradiť autorský alebo interpretačný výkon v žánroch divadelného umenia, ktoré majú rozsah nad 60 minút. V prípade menších javiskových foriem je možné rozsah posudzovať s prihliadnutím k druhu autorského alebo interpretačného výkonu. Obdobne platí toto pravidlo pre dramatické diela realizované v rozhlase.

4. Divadelné umenie - renomované inštitúcie a podujatia (k bodu 6. Spoločných pravidiel CREUČ 2021 – Metodiky evidencie umeleckej činnosti)

Divadelné umenie - kritériá pre renomovanosť

1. **Za renomované inštitúcie v divadelnom umení** sa považujú také inštitúcie, ktoré svoju činnosť v tomto druhu umenia vykonávajú dlhodobo, inštitúcia sa venuje profesionálnej umeleckej tvorbe v divadelnom umení a jej prezentácii, ktorá je jej základným a východiskovým poslaním a hlavnou náplňou jej činnosti. Pri tvorbe a prezentácii umeleckých diel postupuje v súlade s autorským zákonom. Činnosť inštitúcie (resp. ňou prezentovaná tvorba) je v danom druhu umenia pravidelne a dlhodobo recenzovaná v odbornej tlači.

2. **Za renomované podujatia v divadelnom umení** možno považovať také, ktoré sú pravidelne organizované opätovne minimálne 5 rokov. Organizované sú so zámerom prezentácie divadelného umenia a podujatie je dlhodobo reflektované v odbornej tlači. Sú konané s cieľom predstaviť odbornej ale i širokej verejnosti výsledky tvorby v tomto druhu umenia spravidla za určité obdobie. Prezentovaná tvorba vykazuje znaky profesionálnej tvorby. Výber prezentovaných výstupov umeleckej tvorby je podmienený rozhodnutím dramaturgickej rady podujatia alebo iným preukázateľne odborným spôsobom.

5. Divadelné umenie a dokumentácia (k bodu 7. Spoločných pravidiel CREUČ 2019 – Metodiky evidencie umeleckej činnosti)

1. V divadelnom umení tvorí základnú požadovanú dokumentáciu screenshot relevantnej webovej stránky vypovedajúcej o uvedenom diele, alebo scan bulletinu, plagátu a pod. Dokumentácia pripojená k evidovanému výstupu musí jednoznačne dokumentovať posudzovaný výkon autora a to najmä :
 - a) zástoj autora, teda autorský alebo interpretačný výkon v diele;
 - b) inštitúciu alebo podujatie, v ktorom bol výkon realizovaný;
 - c) z dokumentácie musí byť zrejмый a identifikovateľný časový rozsah diela alebo rozsah výkonu;
 - d) žáner diela.
2. K dokumentácii je nevyhnutné priložiť odkaz na internetovú stránku inštitúcie (primárne divadla) alebo podujatia (festivalu, prehliadky) pre získanie podrobnejších a úplnejších informácií k posúdeniu výkonu autora, jeho tvorby ale aj inštitúcie alebo podujatia z pohľadu hodnotených kritérií. Akceptované sú aj odkazy na konkrétny výstup v online databáze Divadelného ústavu (eTHEATRE.SK).
3. V prípadoch, keď z rôznych dôvodov nie je možné dokladovať výstup základnými typmi dokumentácie, je možné ako dokumentáciu pripojiť zmluvu, ktorá autora zaväzuje k umeleckému výkonu. Zmluva musí jednoznačne identifikovať konkrétny evidovaný výstup umeleckej činnosti v rozsahu základných požadovaných informácií. Ak zmluva požadované informácie neobsahuje, musí byť takáto dokumentácia doplnená ďalšími odkazmi, ktoré požadované informácie doplnia.
4. Dokumentácia výlučne v podobe rozhlasového alebo televízneho programu alebo so všeobecným webovým odkazom na archívy v rozhlase alebo televízii je nedostatočná. Výstupy s takouto dokumentáciou nebudú v divadelnom umení akceptované.
5. Dokumentácia k predkladaným dielam pochádzajúca z osobnej stránky autora výstupu alebo na jeho statuse na sociálnych sieťach, z blogov a pod. nie je akceptovaná. Výstupy s takouto dokumentáciou nebudú v divadelnom umení akceptované.